

Het voorliggende wetsvoorstel Modernisering Rijksoctrooiwet 1995 is de volgende stap van een langlopend proces van evaluaties en herziening van de Rijksoctrooiwet. Als Nederlands en Europees octrooigemachtigde maak ik daar op persoonlijke titel de volgende kanttekeningen bij.

Met de keuze om ongetoetste rechten op uitvindingen meer toe te staan, noch onder de naam octrooi noch onder de naam gebruiksmodel, worden mijns inziens de keuzemogelijkheden en slagkracht van innovatieve ondernemers ernstig beperkt worden. De vermeende rechtsonzekerheid voor partijen door ongetoetste octrooien wordt door goede advisering van octrooigemachtigden en de degelijke rechtspraak in Nederland afdoende tegengegaan. Door toetsing te verplichten wordt toename van rechtszekerheid gehoopt, maar ook Europese octrooien die na toetsing verleend zijn worden door het EOB en Nederlandse rechters veelvuldig vernietigd in oppositie en resp. rechtszaken; toetsing is dus geen garantie voor kwaliteit. De meerwaarde van de vermeend toegenomen rechtszekerheid weegt mijns inziens niet op tegen de grote stijging aan kosten en moeite die octrooiaanvragers en overheid (Octrooiencentrum Nederland) voortaan zullen moeten gaan maken per Nederlands octrooi, in verhouding tot de huidige situatie, en tegen het verlies aan snelheid om een inzetbaar recht te kunnen krijgen.

Ik doe hierbij dan ook een oproep aan de wetgever om een dergelijk systeem van ongetoetste rechten alsnog in stand te houden, onafhankelijk van de naam octrooi, gebruiksmodel, of iets anders.

In ieder geval roep ik het ministerie op om duidelijke monitoring van de ontwikkelingen bij te houden en om in ieder geval *binnen drie (3) jaar* na inwerkingtreding van de wet een evaluatie uit te voeren naar de uitwerking van de nieuwe regeling en in hoeverre die de gewenste doelen haalt. Vanwege de termijn voor aanvragen van inhoudelijke toetsing van 2 jaar (Art. 35b(2) ROW95nw) moet dan namelijk al duidelijk zijn afgetekend voor welk deel van de Nederlandse aanvragen de inhoudelijke toetsing daadwerkelijk wordt aangevraagd. De eerste evaluatie en de te hanteren criteria moeten niet worden gebaseerd op (verhoopte ervaringen met) het verloop van de toetsingsprocedure. De instroom in de toetsingsprocedure is namelijk al alleszeggend voor de werkelijke behoefte aan een Nederlands getoetst octrooi, en dus bepalend voor de gevolgen voor de bijbehorende instituties.

Het resultaat van de evaluatie moet ook al ruim vóór afloop van de transitieperiode van het UPCA bekend zijn; naar verwachting 31 mei 2030. Dat helpt houders van Europese octrooi bij hun definitieve keuze of zij hun bestaande Europese octrooien toevertrouwen aan het UPC (opt-in) of nog aan de Nederlandse rechtsmacht (opt-out). Bij de huidige en voorgestelde Art. 77 ROW vormen Rijksoctrooien na afloop van de transitieperiode van het UPCA de enige nieuwe voedingsbodem voor de op te zetten Octrooikamers van de Nederlandse gerechten. Zonder voldoende aanwas aan octrooien volgen geen octrooirechtszaken en gaan de hoge expertise en invloed van de Nederlandse rechtsmacht teloor. Uit vrees voor dergelijk kwaliteitsverlies zouden houders van

Europese octrooi versterkt hun reeds ingediende opt-outs kunnen intrekken en zo het reservoir potentiële rechtszaken verder verkleinen en het verliesproces versnellen.

Zonder gedegen octrooisysteem neemt het vestigingsklimaat van Nederland voor innovatieve bedrijven verder af.

We kunnen hopen dat het nieuwe systeem zijn beloften waarmaakt en er toch een grote navraag naar getoetste rijsoctrooien optreedt. Desondanks zou Nederland bij die vroege evaluatie al klaar moeten staan om, als er nauwelijks tot geen toetsingsverzoeken worden ingediend, ongetoetste octrooirechten terug te brengen en Art. 77 ROW af te schaffen (als dat laatste ondanks de vele oproepen daartoe toch niet al eerder is gedaan). Dan kan relevantie van een nationaal octrooisysteem (zowel voor wat betreft aanvragen als rechtspraak) naast het EOB/EOV en het UPC alsnog behouden of weer teruggewonnen worden; beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.